

آزمون ۸ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش یازدهم - مرحله ششم
(۱۴۰۱/۱۱/۱۴)**

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۴ درست است.

$$\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

بنابراین گزینه «من به بازار می‌روم و فردا بازار تعطیل نیست» درست است.

$$\sim q \qquad \sim p$$

۲. گزینه ۱ درست است.

$$\underbrace{(p \Rightarrow q)}_F \vee \underbrace{\sim (\sim q \wedge p)}_F \equiv F$$

$$\begin{cases} p \Rightarrow q \equiv F \rightarrow p \equiv T, q \equiv F \\ \sim q \wedge p \equiv T \rightarrow p \equiv T, q \equiv F \end{cases}$$

۳. گزینه ۳ درست است.

$$x^2 - y^2$$

$$(x - y)^2$$

$$x^2 - y^2 \leq (x - y)^2$$

۴. گزینه ۲ درست است.

چون $p \Rightarrow q \equiv F$ است، پس q درست و p نادرست است.

چون $p \vee (q \wedge r)$ درست است، پس $(q \wedge r)$ باید درست باشد. بنابراین r نیز درست است؛ در نتیجه:

$$(\sim p \vee r) \Rightarrow \sim q \equiv (T \vee T) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

۵. گزینه ۳ درست است.

نکته: نمایش زوج مرتبی یک رابطه، وقتی تابع است که هیچ دو زوج مرتب متمایزی دارای مؤلفه اول یکسان نباشند. اگر مؤلفه‌های اول آن‌ها یکسان بودند، باید مؤلفه‌های دوم نیز یکسان باشند؛ لذا داریم:

$$\Delta - K = 2K - 4 \Rightarrow 3K = 9 \Rightarrow K = 3$$

۶. گزینه ۲ درست است.

$$x \geq 0 \rightarrow \begin{cases} f(x) = x^2 - x - 1 \\ g(x) = \frac{x}{x} = 1 \end{cases} \Rightarrow x^2 - x - 1 = 1 \rightarrow x^2 - x - 2 = 0 \rightarrow (x - 2)(x + 1) = 0 \rightarrow \underline{x = 2}, x = -1$$

غ ق ق
غ ق ق

$$x < 0 \rightarrow \begin{cases} f(x) = x^2 - x - 1 \\ g(x) = \frac{-x}{x} = -1 \end{cases} \Rightarrow x^2 - x - 1 = -1 \rightarrow x^2 - x = 0 \rightarrow x(x - 1) = 0 \rightarrow \underline{x = 0}, x = 1$$

غ ق ق
غ ق ق

۷. گزینه ۳ درست است.

هر نقطه روی نیمساز ناحیه دوم و چهارم، دارای طول و عرض قرینه است؛ در نتیجه:

$$x^2 - 4x + 2 = -1 \rightarrow x^2 - 4x + 3 = 0 \rightarrow (x - 1)(x - 3) = 0$$

$$\rightarrow \begin{cases} x - 1 = 0 \rightarrow x = 1 \\ x - 3 = 0 \rightarrow x = 3 \end{cases}$$

۸. گزینه ۳ درست است.

چون زوج مرتبها از تابع همانی است، لذا مؤلفه‌های اول و دوم هر کدام با هم برابرند؛ پس $m = -3$ است و با جایگذاری در بعدی، داریم:

$$(3n, 2 \times (-3)) = (3n, -6) \Rightarrow 3n = -6 \Rightarrow n = -2$$

لذا داریم:

$$m^2 - n^2 = (-3)^2 - (-2)^2 = 5$$

۹. گزینه ۴ درست است.

چون g تابعی ثابت است، لذا $g(x) = K$ و چون f تابع همانی است، بنابراین $f(x) = x$ است؛ پس داریم:

$$f(4) + g(4) = 2g(3) \Rightarrow 4 + K = 2K \Rightarrow K = 4$$

یعنی $g(x) = 4$ است و در نتیجه:

$$\begin{cases} f(5) = 5 \\ g(3) = 4 \end{cases} \Rightarrow f(5) - g(3) = 5 - 4 = 1$$

۱۰. گزینه ۲ درست است.

در تابع همانی داریم $f(x) = x$ و بنابراین ضریب x^2 و مقدار ثابت c باید صفر شوند و ضریب x برابر یک شود:

$$\begin{cases} a - 2 = 0 \Rightarrow a = 2 \\ b - 3 = 1 \Rightarrow b = 4 \end{cases}, c = 0$$

در نتیجه:

$$\text{میانگین: } \frac{2 + 4 + 0}{3} = 2$$

۱۱. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{5}{3} < x \leq 2 \xrightarrow{\times(-3)} -5 > -3x \geq -6 \xrightarrow{+1} -5 \leq -3x + 1 < -4$$

بنابراین:

$$[-3x + 1] = -5$$

۱۲. گزینه ۴ درست است.

$$\begin{cases} f\left(-\frac{3}{2}\right) = \left[-\frac{3}{2}\right] - \left[\frac{3}{2}\right] = -2 - 1 = -3 \\ f\left(\frac{1}{2}\right) = \left[\frac{1}{2}\right] - \left[-\frac{1}{2}\right] = 0 + 1 = +1 \end{cases}$$

در نتیجه داریم:

$$2f\left(-\frac{3}{2}\right) + 3f\left(\frac{1}{2}\right) = 2(-3) + 3(+1) = -3$$

۱۳. گزینه ۱ درست است.

$$-1 < x < 0 \Rightarrow [x] = -1$$

$$0 < x^2 < 1 \Rightarrow [x^2] = 0$$

$$-1 < x^3 < 0 \Rightarrow [x^3] = -1$$

$$0 < x^4 < 1 \Rightarrow [x^4] = 0$$

بنابراین داریم:

$$4[x^4] - 3[x^3] + 2[x^2] - [x] = 4 \times 0 - 3(-1) + 2 \times 0 - (-1) = 4$$

۱۴. گزینه ۲ درست است.

نکته: می‌دانیم $\text{sign}(0) = 0$ است و بنابراین داریم:

$$\text{sign}(x^2 - 5x + 6) = 0 \Rightarrow x^2 - 5x + 6 = 0 \Rightarrow (x - 2)(x - 3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \\ x - 3 = 0 \Rightarrow x = 3 \end{cases}$$

۱۵. گزینه ۲ درست است.

چون برد تابع $f(x)$ برابر $\{-1\}$ است، لذا داریم:

$$-1 \leq 2x - 2 < 0 \Rightarrow 1 \leq 2x < 2 \Rightarrow \frac{1}{2} \leq x < 1$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- طبق صفحه ۱۲ کتاب فنون ادبی ۲ درست است.

۲- طبق صفحه ۱۶ کتاب فنون ادبی ۲ درست است.

۳- طبق صفحه ۶۰ کتاب فنون ادبی ۲ نادرست است. (شاعران این دوره، شعر ستایشی و درباری نداشتند؛ زیرا شاهان صفوی به این نوع اشعار بی‌توجه بودند.)

۴- طبق صفحه ۱۸ کتاب فنون ادبی ۲ درست است.

۱۷. گزینه ۴ درست است.

اصلاح خطاهای متن:

وحشی بافقی از شاعران معروف قرن دهم هجری و سبک شعرش، حدّ واسط سبک عراقی و هندی است.

خواجوی کرمانی از غزل‌پردازان قرن هشتم هجری است که اشعارش بر حافظ تأثیرگذار بود. او چند مثنوی را به پیروی از پنج گنج نظامی سرود.

۱۸. گزینه ۱ درست است.

با توجه به صفحه ۱۷ کتاب فنون ادبی ۲ درباره عبید زاکانی

۱۹. گزینه ۲ درست است.

به ترتیب طبق صفحات ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱ و ۲۲ کتاب فنون ادبی ۲

۲۰. گزینه ۳ درست است.

به ترتیب طبق صفحات ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸ و ۱۹ کتاب فنون ادبی ۲

۲۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی ویژگی‌های فکری ابیات:

(الف) ستایش عقل و خرد (سبک خراسانی)

(ب) پرهیز از زهد ریایی و توجه به عرفان واقعی (سبک عراقی)

(ج) واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون و توصیف طبیعت (سبک خراسانی)

(د) تقدیرگرایی و باور به قضا و قدر (سبک عراقی)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) قدیمی‌ترین تاریخ نوشته‌شده دربارهٔ تیمور به زبان ساده است. (صفحه ۳۸ کتاب درسی)
- (۲) نوشتهٔ امیرعیلیشیرنویبی است. (صفحه ۳۹ کتاب درسی)
- (۳) سرسلسلهٔ صوفیان نعمت‌اللّٰهی که مضامین اشعارش، عرفانی است. (صفحه ۱۹ کتاب درسی)
- (۴) طبق صفحه ۶۱ کتاب درسی درست است.

۲۳. گزینه ۳ درست است.

وزن عروضی گزینه ۳ (فعولن فعولن فعولن فعل) است.

۲۴. گزینه ۴ درست است.

همهٔ گزینه‌ها بر وزن (مفتعلن مفتعلن فاعلن) است؛ به‌جز گزینهٔ ۴ که بر وزن (مفتعلن مفتعلن مفتعلن) سروده شده.

۲۵. گزینه ۳ درست است.

همهٔ گزینه‌ها بر وزن (فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن) سروده شده.

۲۶. گزینه ۱ درست است.

بررسی وزن عروضی مصراع‌ها:

الف، ج، د = فاعلاتن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن

ب = فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن

ه، ی = فاعلاتن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن

۲۷. گزینه ۳ درست است.

تقطیع و علامت‌هجایی مصراع دوم:

لی	بَ	شَايِلْ	زی	ام	نَ	گا	بی	مَنْ	دُ	پِن	دَم	هَنْ	دَ	شَايِلْ	خِ
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
را	ش	خِ	زَد	سا	نَ	گا	بی	هَد	نَ	پا	جا	هَر	تُ	قِ	عِش
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—

۲۸. گزینه ۴ درست است.

همهٔ گزینه‌ها بر وزن (فعولن فعولن فعولن فعل) است؛ به‌جز گزینهٔ ۴ که مانند بیت سؤال بر وزن (فعولن فعولن فعولن فعولن) سروده شده است.

۲۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی وزن عروضی گزینه‌ها:

(۱) هر دو مصراع بر وزن (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن) سروده شده.

(۲) هر دو مصراع بر وزن (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن) سروده شده.

(۳) مصراع اول بر وزن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن) و مصراع دوم بر وزن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن) سروده شده.

(۴) هر دو مصراع بر وزن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن) سروده شده.

۳۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی نوع تشبیه گزینه‌ها:

(۱) مرغ دل ← تشبیه فشرده اضافی

(۲) من، مرغ زیرکم و تو، دام هستی ← دو تشبیه فشرده اسنادی

(۳) ضمیر منیر دوست، جام جهان‌نماست ← تشبیه فشرده اسنادی

(۴) بالاش (قدش)، به‌کردار (مانند) سرو است ← تشبیه گسترده

۳۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی ارکان تشبیه به کاررفته در گزینه‌ها:

- (۱) دریای سخن، گنجینه معنی ← تشبیه فشرده اضافی (وجه شبه و ادات تشبیه ندارد). / لب خاموش من، قفل گنجینه معنی است ← تشبیه فشرده اسنادی (وجه شبه و ادات تشبیه ندارد).
- (۲) من (مشبه) در مستی (وجه شبه) به چشم تو (مشبه به) مانم (ادات تشبیه) / تو (مشبه) در پاکی (وجه شبه) به اشک من (مشبه به) مانی (ادات تشبیه)
- مانستن = به معنی شبیه و مانند بودن (از ادات تشبیه است).
- (۳) این زبان مانند سنگ و مانند آهن است → تشبیه گسترده (وجه شبه ندارد). / آنچه از زبان می‌جهد، مانند آتش است ← تشبیه گسترده (وجه شبه ندارد).
- (۴) شربت غم هجران ← تشبیه فشرده اضافی (وجه شبه و ادات تشبیه ندارد).

۳۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی مجازهای به کاررفته در گزینه‌ها:

- (۱) گوهر = مجازاً سخنان ارزشمند (مجاز به علاقه شباهت و مهم‌ترین نوع مجاز) / مجلس = مجازاً اهل مجلس
- (۲) پیمانانه = مجازاً شراب
- (۳) خورشید و ماه = مجازاً نور خورشید و ماه
- (۴) پیاله = مجازاً شراب

۳۳. گزینه ۳ درست است.

در تمام گزینه‌ها، واژه‌های مشخص شده در معنی حقیقی به کار رفته‌اند؛ به جز واژه «دست» در گزینه ۳ که مجازاً در معنی «انگشتان دست» به کار رفته است.

۳۴. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) مهر رُخت = تشبیه فشرده اضافی / جهانی = مجازاً اهل جهان
- (۲) کمند آرزویت = تشبیه فشرده اضافی / سر = مجازاً قصد و تصمیم
- (۳) بُت = مجازاً معشوق (مجاز به علاقه شباهت) / ماه منتظر توست که مثل آفتابی = تشبیه فشرده اسنادی
- (۴) خون = مجازاً قتل / تشبیه ندارد.

۳۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات:

- (الف) فردا = مجازاً روز قیامت (مجاز به علاقه شباهت نیست).
- (ب) درخت (در مصراع دوم) = مجازاً وجود انسان (مجاز به علاقه شباهت) / میوه غم = تشبیه فشرده یا بلیغ اضافی
- (ج) تو، آفتابی و من، ذره = دو تشبیه فشرده اسنادی
- (د) کیمیای مهر = تشبیه بلیغ اضافی / روی من، زر گشت = تشبیه فشرده اسنادی

ردّ گزینه‌های دیگر:

- (۲) الف، مجاز به علاقه شباهت ندارد.
- (۳) ج، مجاز به علاقه شباهت ندارد. / الف، تشبیه فشرده اسنادی ندارد.
- (۴) د، مجاز به علاقه شباهت ندارد. / ب، تشبیه فشرده اسنادی ندارد. / ج، تشبیه بلیغ اضافی ندارد.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) کنار سعدی، گویی کنار آب جیحون است (تشبیه گسترده) / آب، کنار، جیحون = تناسب یا مراعات نظیر
- (۲) می = مجازاً جام می / نگار = مجازاً معشوق زیبارو / نشاط، طرب = مراعات نظیر
- (۳) نَفَس = مجازاً سخن / تشبیه بلیغ اسنادی ندارد.
- (۴) این کوزه چو من عاشق زاری بوده است = تشبیه گسترده / نگار = مجازاً معشوق زیبارو

۳۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) این ابیات بخشی از ترکیب‌بند عاشورایی است (نه ترجیع‌بند) / محتشم کاشانی از شاعران قرن دهم هجری (نه یازدهم) است. (طبق صفحه ۶۰ کتاب فنون ادبی ۲)
- ۲) وزن عروضی این ابیات همسان نیست (مستفعلن مفاعله مستفعلن فعل).
- ۳) هیچ تشبیه و مجازی در این ابیات دیده نمی‌شود.

۳۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) وزن عروضی این ابیات همسان است (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن).
- ۲) مولوی از شاعران بزرگ قرن هفتم هجری است، ولی سلمان ساوجی، شاعر قرن هشتم است.
- ۳) علامت هجایی درست است.
- ۴) تو، چشمه خورشیدی / من، سایه‌گه بیدم = تشبیه فشرده اسنادی

۳۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی مفهوم ابیات:

- الف) ضحاک، حاکم ظالم و دشمن داخلی ملت است؛ بنابراین مفهوم اصلی بیت، مبارزه با دشمنان داخلی است.
- ب) مبارزه با دشمنان و مقاومت در برابر بیگانگان
- ج) اگر امکانی داشته باشم، جز به معشوقم توجه نمی‌کنم و دور شمع وجود معشوق، پرواز می‌کنم.

۴۰. گزینه ۱ درست است.

در همه گزینه‌ها، شاعر از ناامیدی و یأس سخن می‌گوید، اما در گزینه ۱ اگرچه تصویری از پژمردگی و ناامیدی وجود دارد، ولی نشانه‌هایی از تغییر و امید به آینده نیز دیده می‌شود.

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

- نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت بودند.
- لیبرالیسم با تکیه بر شعار آزادی و خصوصاً آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرده و عدالت را نادیده گرفته بود. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۶ - ۷۸)

۴۲. گزینه ۱ درست است.

لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت، به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود و روابط اجتماعی ارباب رعیتی را در هم ریخت. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۶)

۴۳. گزینه ۴ درست است.

- مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی و ریکاردو اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد، هر دو موافق لیبرالیسم اولیه و مالکیت خصوصی بودند.
- تفاوت مالتوس و ریکاردو با مارکس در نوع نگاه آن‌ها به لیبرالیسم بود و مارکس آن‌ها را نقد می‌کرد. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۷ - ۷۹)

۴۴. گزینه ۲ درست است.

اگر جهان غرب با حل کردن چالش‌های پیشین، نیازهای دنیوی و معنوی آدمیان را برطرف می‌کرد، با چالش‌های بنیادین جدید مواجه نمی‌شد، اما فرهنگ جدید غرب، برای حل چالش‌های گذشته، مسیری را پیمود که مسائل و مشکلات جدیدی به دنبال آورد. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۵)

۴۵. گزینه ۲ درست است.

- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالأخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد. فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به‌عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

- وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد.
 - با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب-رعیتی فراهم آمد.
 (درس ۶ - فصل ۲ - ص ۴۳ - ۴۷ - ۴۸)

۴۶. گزینه ۴ درست است.

- کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی نیاز داشتند. آن‌ها برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند.
 - جوامعی که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی نمی‌توانستند به صورت مستقیم آن‌ها را تحت سلطه سیاسی خود درآورند، از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند. در دوره استعمار این‌گونه جوامع، تحت نفوذ کشورهای استعمارگر قرار می‌گرفتند و در شرایط نیمه‌استعماری به سر می‌بردند؛ مانند چین، عثمانی و ایران.
 - رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران جایگاه برتری پیدا کنند. دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود، نیازمند حمایت نظامی دولتمردان بودند. بدین ترتیب، پیوند قدرت با ثروت و تجارت شکل گرفت.
 - در سده‌های هفدهم تا بیستم، اقتصاد گسترده‌ای شکل گرفت که تقسیم کارش از مرزهای سیاسی و فرهنگی موجود فراتر رفت و نظامی در سطح جهان با عنوان «نظام نوین جهانی» پدید آورد که جوامع غربی را به صورت مرکز و سایر جوامع را به صورت پیرامون درآورد. (درس ۷ - فصل ۲ - ص ۵۷ - ۵۸ - ۶۱)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

- مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. (غ: درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۹)
 - استعمار مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید بود. (غ: درس ۷ - فصل ۲ - ص ۶۰)
 - لیبرالیسم را جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. (ص: درس ۶ - فصل ۲ - ص ۵۳)
 - روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت. (غ: درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۳)
 ۴۸. گزینه ۱ درست است.

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرن هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دنیسم
قرن نوزدهم و بیستم	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش‌انجاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

(درس ۵ - فصل ۲ - ص ۴۴)

۴۹. گزینه ۲ درست است.

- حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس، به جای بازگشت به سوی حقیقت الهی انسان، به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد؛ بدین ترتیب به جای حقوق فطری الهی انسان، حقوق طبیعی بشر شکل گرفت. (درس ۶ - فصل ۲ - ص ۵۲)
 - در قرون وسطی، کلیسا عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.
 - ژاپن از قرن هفدهم و بعد از نفوذ مسیحیت، دروازه‌های خود را به روی کشورهای غربی بسته بود. (درس ۷ - فصل ۲ - ص ۶۱)

۵۰. گزینه ۲ درست است.

- موفقیت‌های استعمار در این دوران ناشی از پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود. استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.
 - اصول اعتقادی و ارزش‌های دین اسلام، اصول و ارزش‌های ثابتی است که همه انبیا در طول تاریخ برای تبلیغ و ترویج آن‌ها مبعوث شده‌اند. این اصول و ارزش‌ها مطابق با نظام آفرینش و موافق با فطرت آدمیان‌اند؛ بنابراین به قوم و گروه خاصی تعلق ندارند، بلکه جهان‌شمول هستند. (درس ۳ و ۴ - فصل ۱ - ص ۲۳ - ۲۷)

۵۱. گزینه ۲ درست است.

ابونصر محمد فارابی در گونه‌شناسی جوامع، یکی از انواع جوامع جاهلی را جامعه تغلب می‌نامد. مردم این جوامع گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند (و باید باشند) و از همه جوامع دیگر برترند. آن‌ها مردم جوامع دیگر را

خوار و بی‌ارزش می‌شمزند. (درس ۳ - فصل ۱ - ص ۱۹)

۵۲. گزینه ۴ درست است.

- پاسخ‌های متفاوت به این پرسش‌های اساسی (پرسش‌های بنیادی بشر)، جهان‌های فرهنگی مختلفی پدید می‌آورد.
- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.
- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند. (درس ۱ و ۲ - فصل ۱ - ص ۴ - ۷ - ۱۵)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

- وقتی فردی درباره مسئله‌ای خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود به سر می‌برد، ولی هنگامی که اندیشه خود را به صورت گفتار یا نوشتار بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به محدوده اجتماعی و فرهنگی وارد می‌شود.
- گروهی جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ می‌دانند و جهان تکوینی را نیز ماده خامی که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند، می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیت و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند. ← دیدگاه دوم
- فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در پهنه جهان گسترش می‌یابد، فرهنگ جهانی است.
- پیدایش عرفان‌های دروغین، نوعی پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان است. (درس ۱ و ۲ - فصل ۱ - ص ۵ - ۸ - ۱۲ - ۱۶)

۵۴. گزینه ۱ درست است.

- انسانی که در دنیای از قبل تملک‌شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند، هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا درباره مقام و موقعیت خود ندارد. = مالتوس
- دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌دانست. = ریکاردو
- از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود. = مارکس (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۷ - ۷۹)

۵۵. گزینه ۴ درست است.

- صنعت، عنصر دیگری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید. (ص ۵۸)
- دولت‌های سکولار غربی با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند. (ص ۵۹)
- در فرهنگ دینی، حقوق انسانی، مبتنی بر ربوبیت پروردگار و فطرت الهی انسان است. (ص ۵۲)
- حرکت‌های نوع دوم، مورد هجوم کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش پیدا نکردند. (ص ۴۸)
(درس ۶ و ۷ - فصل ۲ - ص ۴۸ - ۵۲ - ۵۸ - ۵۹)

تاریخ (۲)

۵۶. گزینه ۱ درست است.

فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی و در پی آن، تغییر اوضاع سیاسی ایران در سده‌های سوم و چهارم هجری فراهم آورد. سرآغاز این تغییر، هنگامی بود که طاهر بن حسین مشهور به ذوالیمینین از سوی مأمون، خلیفه عباسی به حکومت خراسان منصوب شد. (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۸۹)

۵۷. گزینه ۱ درست است.

از جمله حوادث مهم دوران حکومت محمود غزنوی، لشکرکشی‌های پی‌درپی وی به هند بود. (تاریخ یازدهم درس ۱۰ ص ۱۰۲)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

جرجیس بن جبرائیل، رئیس مدرسه جندی‌شاپور و پزشک پرآوازه ایرانی به بغداد رفت. مدرسه پزشکی جندی‌شاپور که در زمان ساسانیان آغاز به کار کرده بود، همچنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد. (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۹۶ و ۹۸)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

در عصر آل‌بویه، مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد. همچنین در آن دوره، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد. (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۹۴)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

فرمانروایان غزنوی به خوبی دریافته بودند که برای اداره قلمرو رو به توسعه خود به تشکیلات دیوانی و دیوان سالاران ایرانی نیاز دارند. از همین رو، بسیاری از دیوان سالاران حکومت سامانی حتی برخی از دیوان سالاران حکومت آل بویه را به خدمت گرفتند. (تاریخ یازدهم درس ۱۰ ص ۱۰۵)

۶۱. گزینه ۲ درست است.

نظام اداری دوره خوارزمشاهی، تداوم نظام اداری سلجوقی بود؛ با این تفاوت که اختیارات برخی دیوان ها نسبت به دوره سلجوقی کم شد، برخی دیگر تغییر نام یافت و برخی دیوان های جدید نیز تشکیل شد. برای نمونه، در این دوره، قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره سلجوقی به شدت کاهش یافت و حتی در مواردی منصب وزیر حذف شد. در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام الملک، شکلی از زمین داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل بویه رایج بود، گسترش یافت. (تاریخ یازدهم درس ۱۰ ص ۱۰۷ و ۱۱۰)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

در دوره سامانیان، زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف و یا ترجمه شد. ترجمه و تلخیص تاریخ طبری، با عنوان تاریخ بلعمی و ترجمه تفسیر طبری بر قرآن از آن جمله اند. در سده های نخستین هجری، مساجد مهم ترین مراکز آموزشی بودند و در مساجد بیشتر شهرهای ایران حلقه های درس بزرگی تشکیل می شد. (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۹۵ و ۹۶)

۶۳. گزینه ۱ درست است.

جنگ جسر یا پل (۳ق)، جنگ قادسیه (۱۴ق)، جنگ جلول (۱۶ق)، جنگ نهاوند (۲۱ق) (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۸۱ تا ۸۳)

۶۴. گزینه ۳ درست است.

تاریخ نگاری روایی: در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر (ص) و صحابه ایشان به کار گرفته می شد. تاریخ نگاری ترکیبی: مورخ در این روش به جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت ها، یک گزارش از مجموع آن ها تنظیم می کند. (تاریخ یازدهم درس ۲ ص ۱۷)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

از جمله شاخص ترین ارزش های حاکم بر نظام قبیله ای، افتخار به حسب و نسب، احترام به روابط خونی و خویشاوندی، اطاعت بی چون و چرا از رئیس یا شیخ قبیله و پشتیبانی بی قید و شرط از افراد قبیله در هر شرایطی بود (تاریخ یازدهم درس ۳ ص ۲۰)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۲ درست است.

گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک اند و در این وضعیت، پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه ای به ناحیه دیگر منتقل می شود؛ مانند ورزش هاکی که مبدأ آن کشور کاناداست، اما در بین مردم ایالات متحده امریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است. این نوع انتشار پدیده های فرهنگی با انتشار غیرمستقیم که از طریق رسانه ها منتقل می شود، متفاوت است. یکسان سازی فرهنگی از سوی کشورهای غالب و سلطه گر، عمدتاً به روش غیرمستقیم صورت می گیرد. جغرافیای یازدهم (ناحیه ای)، صفحه ۸۱

۶۷. گزینه ۱ درست است.

امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم افزارهای رایانه ای، برای پایش رفت و آمد هواپیما و کشتی ها و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین المللی استفاده می شود. علت این پدیده را می توان در پیشرفت های صنعتی و گسترش رسانه های انگلیسی زبان جست و جو نمود (علت). این پدیده منجر به کاهش تنوع زبانی در بین کشورهای مختلف می شود؛ زیرا زبان های بومی و محلی به تدریج از بین می رود (پیامد). جغرافیای یازدهم (ناحیه ای)، صفحه ۷۱

۶۸. گزینه ۴ درست است.

زبان شناسان زبان های دنیا را به خانواده های بزرگ زبانی تقسیم کرده اند. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ برای مثال، مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان های مختلف صحبت می کنند، اما همگی جزو خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند. جغرافیای یازدهم (ناحیه ای)، صفحه ۶۹

۶۹. گزینه ۱ درست است.

زیست‌بوم از تعدادی بوم‌سازگان تشکیل شده است و وسعت زیادی دارد. زیست‌بوم‌ها نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و به همین سبب، یک ناحیه را به‌وجود می‌آورند که از سایر نواحی متمایز می‌شود؛ مانند زیست‌بوم توندرا یا زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی. نوع هر زیست‌بوم و ویژگی‌های آن به عوامل مختلفی مانند موقعیت جغرافیایی، شرایط آب‌وهوایی، ناهمواری‌ها و ارتفاع از سطح زمین و جنس خاک بستگی دارد. از آنجایی که این عوامل در سطح زمین یکنواخت نیستند و متفاوت‌اند، زیست‌بوم‌های متنوعی پدید آمده است. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحه ۵۴

۷۰. گزینه ۲ درست است.

انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست؛ زیرا زاویه تابش خورشید نیز به سطح زمین به‌صورت یکسان نیست. به همین دلیل انرژی دریافتی روزانه در مناطق نزدیک قطبی (مایل‌ترین زاویه تابش) حدود ۱۰۰ کالری در سانتی‌مترمربع است؛ در حالی که در مناطق معتدله (دارای زاویه تابشی عمودتر از مناطق قطبی و مایل‌تر از مناطق استوایی) حدود ۴۰۰ کالری و در مناطق استوایی (عمودترین زاویه تابش) ۸۰۰ کالری در سانتی‌مترمربع است. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحات ۵۷ و ۲۳.

۷۱. گزینه ۳ درست است.

جانداران یا بخش‌های زنده بوم‌سازگان در جریان هوازگی به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ دسته اول گیاهانی هستند که ریشه آن‌ها در حال رشد است و همچنین جانوران حفار که موجبات هوازگی فیزیکی را فراهم می‌کنند و دسته دوم گیاهانی هستند که در مرحله پوسیدگی با تنفس خود در کنار باکتری‌های تجزیه‌کننده، شرایط هوازگی شیمیایی را ایجاد می‌کنند. بنابراین در وقوع هوازگی فیزیکی توسط فعالیت‌های بخش زنده یک بوم‌سازگان، انتظار نداریم گیاهان در حال پوسیدگی از طریق تولید اسید یا باکتری‌های تجزیه‌کننده، فعالیت داشته باشند. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحات ۵۴ و ۴۱

۷۲. گزینه ۲ درست است.

در برخی کوهستان‌ها برف و یخ دائمی وجود دارد. وقتی بارش برف بیش از میزان ذوب آن در سال باشد، برف‌های اضافی طی سالیان دراز انباشته و متراکم می‌شوند و ضخامت آن‌ها افزایش می‌یابد و یخچال‌ها را پدید می‌آورند. معمولاً یخچال وقتی ضخامتش به ۶۰ تا ۱۰۰ متر رسید (کمتر از ۶۰ متر نمی‌تواند، اما بیشتر از ۶۰ امکان‌پذیر است) شروع به حرکت می‌کند و این حرکت بسته به شرایط و دمای هوا از ۱ سانتی‌متر تا ۸ متر در روز است. در این حالت یخچال‌ها مانند بولدوزرهای عظیم، سنگ‌هایی (مورن یا یخرفت) در اندازه‌های مختلف و به یک شکل را همراه خود به جلو می‌برند (عمل فرسایش یخچالی). این فرایند در طی هزاران سال منجر به شکل‌گیری دره‌های یخچالی U شکل می‌شود. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحه ۴۵

۷۳. گزینه ۴ درست است.

وقتی هوای یک منطقه گرم می‌شود، مولکول‌ها سریع‌تر حرکت می‌کنند و از هم فاصله می‌گیرند؛ در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می‌شود و هوای گرم سبک می‌شود و به‌سوی بالا صعود می‌کند. بنابراین، هوای گرم نسبت به اطراف خود فشار کمتری دارد و در نتیجه بر روی منطقه گرم یک مرکز کم‌فشار ایجاد می‌شود. در مرکز کم فشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می‌شود. وقتی هوا سرد می‌شود، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر می‌شوند و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود. هوای سرد سنگین است و به سمت پایین یا سطح زمین فرود می‌آید، در نتیجه بر روی منطقه سرد یک مرکز پرفشار پدید می‌آید. در مرکز پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحه ۲۴

۷۴. گزینه ۲ درست است.

مردم کشور ایالات متحده به‌طور کلی به زبان انگلیسی و مردم کشور مکزیک به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند. هر دو زبان از یک خانواده زبانی هستند و ریشه مشترک دارند، اما در نواحی مرزی این دو کشور که در نقشه با هاشور مشخص شده است، هر دو زبان انگلیسی و اسپانیایی رایج است. بنابراین در بخش‌هایی از کشور ایالات متحده و مکزیک هر دو زبان رواج دارد. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحات ۱۶ و ۶۹

۷۵. گزینه ۳ درست است.

در نقشه نواحی بارشی ایران، جغرافی‌دان براساس معیارهایی از قبیل میانگین بارندگی سالانه، توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه، ناحیه‌بندی کرده است و این ناحیه نشان می‌دهد که یک یا چند معیار در هر ناحیه بارشی مانند ناحیه خزر غربی، خراسان شمالی و ... دارای ویژگی‌های مشابهی است و با بخش‌های مجاور خود، یعنی دیگر نواحی بارشی متفاوت است. جغرافیای یازدهم (ناحیه‌ای)، صفحه ۵

فلسفه

۷۶. گزینه ۳ درست است.
سقراط به سبب تواضع و فروتنی و شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، مایل نبود او را «سوفیست» یا دانشمند بخوانند. سوفیست در ابتداء به معنای دانشمند بود و لفظ سفسطه در زبان عربی که از لفظ سوفیست گرفته شده، به معنای مغالطه‌کاری است. لفظ فلسفه در زمان سقراط به معنای دوستداری دانایی بود و اولین کسی که این کلمه را به کار برد، فیثاغورس بود و سقراط این کلمه را عمومی کرد. درس اول ص ۷
۷۷. گزینه ۲ درست است.
پرسش‌های فلسفی پرسش‌هایی بنیادی و اساسی درباره زندگی، انسان و جهان هستند. درس اول ص ۹
۷۸. گزینه ۲ درست است.
این گزاره که «درک واقعیت‌های هستی امکان‌پذیر است»، به حوزه معرفت‌شناسی تعلق دارد. اصالت فرد و اصالت جامعه از مسایل فلسفه علوم اجتماعی است. نظریات افراد در حوزه‌های فلسفه مضاف متأثر از دیدگاه‌های فرد در حوزه هستی‌شناسی است. درس دوم ص ۱۴
۷۹. گزینه ۴ درست است.
دانش شیمی درباره ساختمان مواد و ترکیب میان آن‌ها، دانش ریاضیات درباره مقدار و کمیت، دانش اخلاق درباره چگونگی کسب فضیلت‌ها و دوری از بدی‌ها بحث می‌کند. فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به اصل وجود و حقیقت جهان و انسان و طبیعت می‌پردازد. درس دوم ص ۹
۸۰. گزینه ۴ درست است.
مبانی و زیربنای علوم در فلسفه‌های مضاف بررسی می‌شوند که در حکم شاخه‌های فلسفه هستند. در هستی‌شناسی، درباره احکام کلی و عام حاکم بر هستی بحث می‌شود. با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، فیزیک، شیمی، سیاست و ... فلسفه‌های مضاف پدید آمده‌اند. درس دوم ص ۱۳
۸۱. گزینه ۲ درست است.
فیلسوف واقعی، هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه خیالات، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند. او درباره استدلال‌ها می‌اندیشد و اگر به درستی‌شان پی ببرد، آن‌ها را می‌پذیرد. عموم مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند، ولی فیلسوف درباره این مسائل به نحو جدی و با روش درست تفکر می‌کند. کسی که اهل تفکر فلسفی است می‌کوشد بنیان‌های فکری خود را در چارچوب عقل و منطق قرار دهد. درس سوم ص ۲۱
۸۲. گزینه ۳ درست است.
اگر فرد زندانی یکباره به سوی مدخل غار برود و به روشنایی بنگرد، به دردی طاقت‌فرسا مبتلا خواهد شد، اما اگر به تدریج چشمان وی با روشنایی خو بگیرد، یکی پس از دیگری انسان‌ها و حیوانات و اشیای واقعی را خواهد شناخت. درس سوم ص ۲۵
۸۳. گزینه ۴ درست است.
فیثاغورس واژه کیهان را برای جهان برای نخستین بار استفاده کرد. مورخان فلسفه، تالس را نخستین اندیشمند یونانی می‌دانند که اندیشه فلسفی مشخصی داشته است. پارمنیدس برای نخستین بار به مفهوم بودن و شدن که از مفاهیم اساسی فلسفه هستند توجه دقیق کرده و تفاوت آن دو را ذکر کرده است. درس چهارم ص ۳۱ و ۳۲
۸۴. گزینه ۱ درست است.
به این دلیل که سخن اندیشمندان و جهان‌شناسان اولیه یونان با یکدیگر متضاد بود و آن‌ها نتوانسته بودند تفسیر درستی از جهان به دست آورند، سوفیست‌ها ظاهر شدند که منادی بی‌اعتباری علم و اندیشه بودند و نظریات جهان‌شناسان را بیهوده می‌دانستند. درس چهارم ص ۳۴
۸۵. گزینه ۱ درست است.
سقراط خطاب به مردم آتن می‌گفت: از گشت‌وگذار در شهر جز این مقصودی ندارم که شما جوانان و بزرگسالان را متقاعد سازم که نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح دهید. درس پنجم ص ۳۸

۸۶. گزینه ۴ درست است.

سقراط در پاسخ به اتهام عدم اعتقاد به خدا از ملتوس می‌پرسد آیا کسی پیدا می‌شود که علم و قدرت و عدالت فوق بشری را قبول داشته باشد، ولی وجود خداوند را منکر شود؟ ملتوس در پاسخ می‌گوید خیر، چنین کسی پیدا نمی‌شود. درس پنجم ص ۴۱

۸۷. گزینه ۳ درست است.

می‌دانیم که شناخت ما به تدریج افزایش می‌یابد. ما در آغاز تولد چیزی نمی‌دانیم، بلکه گام‌به‌گام با پدیده‌های جهان آشنا می‌شویم، یعنی با عمل آموختن و یادگیری در مسیر شناخت بیشتر پیش می‌رویم. گاهی متوجه می‌شویم که بعضی دانسته‌های ما درست نبوده و دچار خطا شده‌ایم؛ مثلاً در گذشته تصور می‌کردند که خورشید به دور زمین می‌گردد، اما بعد متوجه خطا بودن این نظر شدند. معنا و مفهوم معرفت و شناخت روشن است و نیازی به تعریف ندارد. وقتی از کودکی می‌پرسیم «می‌دانی توپت کجاست؟» و او می‌گوید «می‌دانم»، یعنی نسبت به معنای «می‌دانم» آگاه است. درس ششم ص ۴۵ و ۴۶

۸۸. گزینه ۴ درست است.

امکان شناخت بدیهی و روشن است و نیازی به تحقیق و پیدا کردن دلیل ندارد، ولی گاهی همین امر بدیهی نیز چه در گذشته و چه در زمان حاضر، انکار شده است. درس ششم ص ۴۷

۸۹. گزینه ۱ درست است.

خواب دیدن جزو خطای حواس نیست، ولی در سایر گزینه‌ها خطاهای حس بینایی مطرح شده است. درس هفتم ص ۵۱

۹۰. گزینه ۲ درست است.

معرفت شهودی معرفتی مستقیم و بی‌واسطه است که از طریق حس و تجربه و یا عقل کسب نمی‌شود. درس هفتم ص ۵۲ و ۵۳

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۳ درست است.

در تعریف روش علمی، «فرآیند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین» جریان رسیدن به هدف را «فرآیند» گویند و نظام‌دار بودن به این معناست که روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود. (فصل ۱ صفحه ۱۷)

۹۲. گزینه ۲ درست است.

دانشمندان با استفاده از قوه تخیل‌شان سعی می‌کنند پاسخ‌های تا حد ممکن سنجیده‌ایی به مسئله‌های علمی بدهند. به این قبیل پاسخ‌ها، «فرضیه» می‌گویند. فرضیه پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله‌های علمی است. مجموعه‌های منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع نیز، «نظریه» را تشکیل می‌دهند. (فصل ۱ صفحه ۱۲)

۹۳. گزینه ۱ درست است.

آیا از همان ابتدای تولد معلوم است نوزاد موردنظر ما در چه سنی راه می‌افتد و یا آمادگی حرف زدن و یا قلم به دست گرفتن پیدا می‌کند؟ برای راه افتادن، حرف زدن، خواندن و نوشتن یک آمادگی خاص نهفته لازم است تا کودک شروع به حرف زدن و یا خواندن و نوشتن بکند. سایر موارد مهارت‌هایی است که از طریق یادگیری باید آموخته شود. (فصل ۲ صفحه ۴۰)

۹۴. گزینه ۳ درست است.

با توجه به گزاره‌های مرتبط با رشد اجتماعی در دوره کودکی و رشد اجتماعی در دوره نوجوانی گرایش نوجوان به گروه همسالان خیلی بیشتر از سابق شده است و در کنار همسالان بودن برای نوجوان بسیار لذت‌بخش است. (فصل ۲ صفحه ۵۱ و ۵۸)

۹۵. گزینه ۱ درست است.

فرایندهای ذهنی ما در رابطه با گزاره داده‌شده، به ترتیب شامل:

۱- وقتی جسمی را می‌بینیم: احساس

۲- با انتخاب آن: توجه

۳- می‌فهمیم چقدر از ما فاصله دارد: تعبیر، تفسیر، معنی‌بخشی، سازماندهی و ... ادراک

۴- سپس با بهره گرفتن از تجربیات خود: حافظه

۵- محاسبه می‌کنیم که باید چه مقدار نیرو به آن وارد کنیم تا از جای خود حرکت کند: مراحل تفکر و شناخت پایه شامل استدلال، قضاوت و ... (فصل ۳ صفحه ۶۸ الی ۷۰)

۹۶. گزینه ۲ درست است.

محرومیت حسی یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به‌وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود و محرومیت حسی به‌دلیل آزارنده بودن آن، نوعی شکنجه تلقی می‌شود. (فصل ۳ صفحه ۶۹ محرومیت حسی)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

آماده‌سازی زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد. در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند. در مثال موردنظر، نام تجاری خودکار روی کیسه باعث شده است تا موقع خرید، آن خودکار را انتخاب کنیم. (فصل ۳ صفحه ۷۵)

۹۸. گزینه ۳ درست است.

رمزگردانی به انواع شنیداری، دیداری و معنایی تقسیم می‌شود.

در روایت مربوط به آرین، وقتی پدرش تلفنی کدپستی را برایش خواند و آرین آن را شنید: رمز گردانی شنیداری به کار برده است. وقتی آرین در چنین موقعیت‌هایی در ذهن خود، صفحه سفیدی تصور می‌کند و اعداد را یک‌به‌یک در ذهن خود روی آن صفحه سفید می‌نویسد: رمز گردانی دیداری به کار برده است؛ چراکه تصاویر ذهنی نیز قابلیت آن را دارند که آن‌ها را به‌مانند تصاویر دیده‌شده در حافظه ضبط کنیم.

و وقتی آرین هنگام تصویرگری ذهنی متوجه می‌شود که ترتیب سه رقم وسط کدپستی با شماره تلفن منزل آن‌ها یکی است: از رمز گردانی معنایی بهره‌مند شده است. (فصل ۴ صفحه ۹۲ پاراگراف آخر رمزگردانی و انواع آن)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

راه رفتن و بلندبلند خواندن در زمره روش‌های حرکتی است.

بیان تفاوت‌ها و شباهت‌ها کاربرد روش تمایزبخشی است.

معنی کردن ابیات و آموختن ترتیب ابیات با توجه به معنای آن‌ها یعنی معنابخشی که بهترین روش برای کنترل و کاهش اثر تداخل است. (فصل ۴ صفحه ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

در پاسخ به این سؤال باید توجه داشت که به‌خاطر سپاری عدد همراه با هیچ گزینه‌ای مبتنی بر معنی‌بخشی دکر نشده و بنا بر این، از حافظه معنایی استفاده نشده؛ پس گزینه‌هایی با عبارت معنایی در بخش اول پاسخ نادرست است. (ضمناً حداقل فعالیت ذهن به‌طور طبیعی در به‌خاطر سپاری اعداد، دیدن شکل عدد هنگام رمزگردانی آن در ذهن است).

پس از سپری شدن ده دقیقه از به‌خاطر سپاری اولیه، حافظه حسی و کوتاه‌مدت، فعالیت‌های مرتبط با خود را به پایان رسانده‌اند و اطلاعات به حافظه بلندمدت و بر حسب میزان فعالیت به حافظه کاری منتقل می‌شود. در رابطه با پاسخ به این بخش سؤال حافظه بلندمدت گزینه مناسب است. (با توجه به آموزه‌های فصل ۴ صفحه ۹۷)

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

تفکر کاملاً آگاهانه است. فردی که مشغول اندیشیدن درباره یک موضوع است، ضمن اینکه از دانش گذشته بهره‌مند می‌شود، به آنچه می‌اندیشد و نیز به روش تفکر خود، آگاهی کامل دارد. (فصل ۵ صفحه ۱۱۴ بخش مقدمه).

رسیدن به مرحله تفکر آگاهانه است؛ چون به‌طور کلی تفکر پس از انتخاب محرک یعنی توجه و سپس بازیابی از حافظه ایجاد می‌شود و آغازگر شناخت عالی است و امری آگاهانه است. عبارت در افکارم غرق هستم، مؤید رسیدن به مرحله تفکر است. به عبارت دیگر وقتی فردی می‌گوید دارم فکر می‌کنم، یعنی هم به تفکر خود آگاهی دارد و هم به شیوه تفکر خود.

به‌کار بردن جمله «گاهی افکارمان به حافظه سپرده نمی‌شوند» به این دلیل است که با وجود آگاهی بر افکار، گاهی آن‌ها را به‌دقت اندوزش نمی‌کنیم. هدف سؤال اشاره به آگاهانه بودن تفکر و شیوه تفکر است.

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

تشخیص مسئله - به‌کارگیری راه‌حل (مراحل حل مسئله فصل ۵ صفحه ۱۱۹)

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند. (فصل ۵ صفحه ۱۲۳)

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

روش «مهندسی معکوس» نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است. (فصل ۵ صفحه ۱۲۵ انواع روش‌های اکتشافی و صفحه ۱۲۹ مهندسی معکوس)

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

ناتوانی در حل مسئله، وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می‌کند که «ناکامی» نام دارد.

ناتوانی در حل مسئله، فرد را از رسیدن به هدف موردنظر بازمی‌دارد؛ در نتیجه، احساس فشار روانی می‌کند. (فصل ۵ صفحه ۱۳۰)